# 1. Az Intézmény bemutatása, szakmai tevékenységének ismertetése

## 1. Az Intézmény bemutatása, szakmai tevékenységének ismertetése

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ), mint szervezet, tevékenységét az 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről, az 1991. évi XI. törvény az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről, valamint a 362/2006. (XII. 28.) Kormány rendelet az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, és a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről határozza meg. A Szolgálat munkáját az Alapító Okiratban meghatározottaknak megfelelően végzi.
A Tisztiorvosi Szolgálat hatósági feladatait a közigazgatási eljárási törvénynek megfelelően (KET) látja el.
A Szolgálatot az egészségügyi miniszter irányítja, a miniszter irányítási jogkörében, az országos tiszti főorvos javaslata alapján, kinevezi, felmenti, és vezetői teendőkkel bízza meg a helyettes országos tiszti főorvosokat, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (OTH) igazgatóját és gazdasági vezetőjét, az országos tiszti főgyógyszerészt. Ugyancsak a miniszter nevezi ki az országos tiszti főorvost.
A Szolgálat központi szerve az OTH, mely apparátusa révén segíti az országos tiszti főorvost munkájának ellátásban, az egész Szolgálat vezetésében. A központi szervek körébe tartoznak az OTH-n kívül az országos intézetek, melyek az OTH irányítása alá tartoznak, és amely szervek az ország területére kiterjedő illetékességgel látják el szakmai módszertani, tudományos kutatási, képzési, továbbképzési, nyilvántartási, koordinálási, szakmai felügyeleti és szakértői feladataikat.

A Szolgálat jogállását tekintve a Szolgálat központi szervei önállóan működő és gazdálkodó közhatalmi költségvetési szervként (OTH), az országos intézetek közszolgáltató költségvetési szervként önállóan működő, az OTH irányítása alá tartozó országos intézetként, a Regionális Intézetek önállóan működő költségvetési szervként végzik tevékenységüket.
Az ÁNTSZ munkája végzésében szoros kapcsolatot tart fenn az Európai Unió szakmai szervezeteivel.

A Szolgálat területi szervei a Regionális Intézetek, melyeket a regionális tiszti főorvosok vezetnek. A regionális tiszti főorvos, az országos tiszti főorvos egyetértésével nevezi ki a területéhez tartozó ÁNTSZ helyi szervek, a Kistérségi Intézetek vezető tiszti főorvosait.

Az ÁNTSZ szervei közül egészségügyi államigazgatási szervként általánosságban a Kistérségi Intézeteket jelöli ki a jogszabályalkotó. A Szolgálat eljárásai során hatósági és közreműködő szakhatósági feladatokat lát el. Általában véve az I. fokú hatósági jogkör gyakorlója az ÁNTSZ Kistérségi Intézete, meghatározott esetekben a Regionális Intézet.

**Az ÁNTSZ mint államigazgatási szerv a következő feladatokat látja el:**

A Tisztiorvosi Szolgálat államigazgatási szervként felügyeletet gyakorol az ország közegészségügyi-járványügyi viszonyai felett. A felügyelet keretében az ország egész területén közegészségügyi ellenőrzést végez, biztosítja a vasúti, a vízi, és a közúti határforgalom, a nemzetközi légiforgalom közegészségügyi ellenőrzését, ellenőrzi a közegészségügyi szabályok érvényesülését, végrehajtja a külön jogszabályokban hatáskörébe utalt feladatokat.

**Népegészségügyi tevékenysége** keretében a lakosság egészségi állapotának alakulását, az azt veszélyeztető tényezők állapotát, az egészségkárosító hatások kockázatát vizsgálja. Értékeli és elemzi az egészségkárosító hatások kockázatát, azok megelőzése, hatásának csökkentése érdekében programokat kezdeményez, illetve végez.

**A környezet-, és településegészségügyi** feladatai körében részt vesz légszennyezettségi egészségügyi határértékek kimunkálásában, légszennyezettség rendszeres közegészségügyi értékelésében, zárt terek légszennyezettségének közegészségügyi vizsgálatában. Végzi az emberi használatra szolgáló felszíni vizek, medencés fürdők, az ivóvíz és fürdésre használt vizek, az ásványi és gyógyvizek, palackozott vizek minőségének ellenőrzését, az azokra vonatkozó határértékek megállapítását. Ugyancsak ellenőrző és határérték megállapító tevékenységet végez a talajjal, települési hulladékokkal, zajjal, oktató-nevelő és gondozó intézmények tevékenységével, az ionizáló és nem ionizáló, elektromos és mágneses erőterekkel, a kémiai biztonsággal összefüggésben.
A környezet és település-egészségügyi feladatok körében foglalkozik az élelmezés és táplálkozás egészségügy kérdéseivel. Ezen belül foglalkozik a kozmetikai készítmények vizsgálatával, a táplálkozás-egészségügyön belül a lakosság táplálkozási helyzetével, ezzel kapcsolatban vizsgálatokat végez és ajánlásokat fogalmaz meg. Egyes élelmiszerekkel kapcsolatosan foglalkozik a különleges táplálkozási célú élelmiszerekkel, étrend kiegészítőkkel, vitaminokkal, ásványi anyagokkal, dúsított élelmiszerekkel kapcsolatos összetételre vonatkozó állításokkal, e termékek notifikálásával. Vizsgálja a fekvőbeteg gyógyintézeti betegélelmezést.

A Szolgálat a **járványügyi tevékenysége** körében folyamatosan figyelemmel kíséri az ország járványügyi helyzetét, megállapítja a járványveszély vagy a járvány fennállását, és intézkedéseket tesz annak megelőzésére, megszüntetésére. Irányítja és ellenőrzi a fertőző betegekkel, a fertőzésre gyanús személyekkel, a kórokozó hordozókkal kapcsolatos tevékenységet, a fertőtlenítést, és az egészségre káros rovarok, egyéb ízeltlábúak és rágcsálók okozta egészségi ártalmak megelőzését. Járványügyi tevékenysége kapcsán elrendeli a védőoltásokat, járványügyi szűrővizsgálatokat, a gümőkóros és nemi úton terjedő betegségben szenvedők felkutatását. Meghatározza a járványügyi védelemhez szükséges oltóanyagok, diagnosztikumok mennyiségét. Dönt a rovar-, rágcsálóirtószerek, fertőtlenítőszerek, fertőtlenítő eszközök forgalomba hozataláról.
A Szolgálat ellenőrzi a 18 év alatti személyek csoportos többnapos táborozására, üdültetésére vonatkozó személyi és tárgyi feltételek meglétét.

Az ÁNTSZ az **egészségfejlesztési tevékenységi** körében összehangolja, szervezi és felügyeli a gyógyító-megelőző alapellátás tanácsadó, a család és nővédelmi feladatellátás, az anya és csecsemővédelmi, mentálhigiénés szolgálatok feladatainak végrehajtását, a lakossági célzott szűrővizsgálatokat.

A Tisztiorvosi Szolgálat **egészségügyi igazgatási és koordinációs** munkája az egészségügyi szolgáltatóknál végbemenő változások következtében széles körű feladatot jelent a Szolgálat számára. Ezek körében javaslatot tesz, felügyel, véleményez, és engedélyez az ÁNTSZ. Elkészíti az ügyeleti, készenléti ellátás és betegbeutalás területi rendjét, mely a gyógyszertári ügyeletekre és készenlétekre is kiterjed. Ellátja a gyógyszerellátással és kábítószerekkel kapcsolatos szakfelügyeletet, kijelöli a köteles készlettartás céljából a gyógyszertárakat. Gyakorolja a lakossági gyógyszerellátással kapcsolatos hatósági feladatokat.
Felügyeletet gyakorol a halottkémlés szakszerűsége felett.

A helyi önkormányzatokat tájékoztatja a lakosság egészségi állapotáról, a feltételezett okokról és a szükséges tennivalókról. Tanácskozási joggal részt vehet önkormányzati testületi üléseken és részt vesz az egészségügyi intézményeket felügyelő testületek megbeszélésein.
Közvetlenül intézkedik rendkívüli körülmények esetén, a járvány megelőzés és betegellátás biztosítása céljából. Rendkívüli körülmények következtében kialakult helyzetek megítélésében, a szükséges intézkedések megtételében a Szolgálat a WHO által megfogalmazott Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályokban (IHR-ben) foglaltaknak megfelelően, a nemzetközi kapcsolattartó rendszer részeként jár el.